

**R. P. Martini De Esparza Artieda, Navarri, Theologi Societ.
lesv, Cvrsvs Theologicvs**

iln decem Libros, & duos Tomos distributus, Ivxta Methodvm, Qva In
Scholis Societatis Iesv communiter traditur annis quaternis

Continens Secvndam Secvndæ, & Tertiam Partem D. Thomæ

Esparza Arteida, Martin de
Lugduni, 1666

LXX. Vtrum sacramentum Eucharistiæ prosit aliis quàm summentibus?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94839](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94839)

si iam defuerint species propter exiguitatem quantitatis. Hoc inquam approbandum, aut permittendum nequaquam est. Quia ut ea opinio nullo laboraret incommodo, istud est maximum, quod fideles reddit, quantum est ex se, parum proclives ad conformitatem cum usu, & ritu Ecclesiæ adhibentis exiguum admodum quantitatem panis, & vini, pro sacrificio, & communione. Eo vero reddit minus proclives, quod sunt meliores ac feruentiores in charitate. Qui enim sunt avidiores eorum omnium, ex quibus credunt, ac sperant se posse assequi augmentum aliquod speciale gratiæ. Quid autem absurdius dici potest, quam probitatem hominis fidelis, quo maior est, eo deterius disponere ipsius animum ad obsequiosam conformitatem cum usu, ac ritu publico Ecclesiæ Catholicæ, idque in re maximi momenti; imò disponere ad querendum, cum omni sollicitudine omnes modos possibiles, ut quam minimum fieri potest illi conformetur, siue clam, siue palam? Hoc profecto vnum est maioris ponderis pro hac parte, quam omnia, quæ adducuntur in contrarium vano pietatis prætextu. Quæ videlicet, tunc vera, ac solida est, cum est Ecclesiæ ritibus conformis, nec ab eis discordat, aut opere exteriori, aut interna animi dispositione.

Art. 3. Adest quoddam præterea aliud maximè, eandem in rem, considerandum, minimèque arbitrium. Quod Christus Dominus deuincit vitam æternam, & gratiam soli actioni manducandi, & bibendi corpus, & sanguinem ipsius, non verò retentioni eorum in stomacho, ut liquet ex superioribus sæpè repetitis testimoniis. Eodem pertinet quod Apostolus solum monet dispositionis adhibendæ ad eandem illam actionem, & non ad istam retentionem dum dicit: *Probet autem se ipsum homo, & sic de pane illo edat, & de calice bibat.* Ergo, pro effectu huius sacramenti, sola attenditur dispositio, quæ datur pro ea præcisè duratione, pro qua sumuntur species sacramentales, non pro ea, pro qua deinceps perseverant in stomacho, atque oppositum dicitur absque fundamento in doctrina sacra, quoad opus operatum; de quo solum est sermo in præsentia. Paritas ex agentibus naturalibus est valde fallax, & omnino insufficiens pro re præsentia, ut apparet ex nuper dictis art. 1.

Ad 5. Quidquid sit de fundamento, seu fundamentis aliorum pro sententia nostra, ex dictis hucusque liquido apparet, aliud, quàm ex usu negandi laicis, & clericis non celebrantibus sumptionem vtriusque simul speciei, efficaciter comprobati, quod non conferatur plus gratiæ per vtramque, quàm per alteram solam, cæteris paribus. Conceditur itaque spontè, ex eo præcisè usu non probari sufficienter veram sententiam. Conceditur verò propter illam ipsam rationem, quæ notatur in obiectione, & est optima. Sed negatur sensum esse Ecclesiæ, quod vtraque species conferat ex opere operato plus gratiæ quàm vtraliber seorsim. Nam quod dicitur, vtramque ex speciali priuilegio concedi ad augmentum gratiæ; accipiendum est de augmento ex opere operantis, quatenus vtraque simul species, propter maiorem expressionem passionis Christi, & effectus sacramenti, habet maiorem vim excitandi ad deuotionem, & ad feruentiores actus caritatis, quibus obtinetur maior cumulus gratiæ, non purè sacramentaliter, sed solum meritorie. Quæ tamen ipsa ratio nihil conuincit pro simili concessione respectu totius promiscuæ multitudinis fidelium, quia prægrauatur maioribus incommodis.

QVÆSTIO LXX.

Verum Sacramentum Eucharistia prodest aliis, quam sumentibus?

Videtur prodesse. 1. Quia hoc sacramentum, quatenus est sacrificium prodest aliis etiam quam sacrificantibus. Quod est indubitatum apud omnes cum D. Thoma quæst. 79. art. 7. Ergo etiam prodest aliis quam sumentibus, quatenus est sacramentum patet consequentia, quia ubi est eadem efficacia, & perfectio virtutis actiue, est etiam eadem vniuersalitas actionis, & effectus. Tota autem efficacia & perfectio virtutis actiue, tam in sacramento, quàm in sacrificio est eadem realis præsentia Christi Domini in vitroque.

2. Ex hoc sacramento redundat in communicantem magnum augmentum gratiæ ut supradictum est: atque per tale augmentum gratiæ redduntur maioris valoris, & efficaciarum opera eiusdem communicantis, quæ ipse exequitur pro aliis. Ergo hoc sacramentum absolute prodest aliis etiam, quam sumentibus; quandoquidem communicante vno, possunt obtinere alij plus gratiæ, aut remissionis pœnæ peccatorum, quam alioquin cæteris omnino patibus essent obtenturi.

3. Nonnulli communicant pro mortuis approbantibus eam pro mortuis communionem atque suadentibus viris piis & doctis. Quod tamen perperam, fieret, & absurdè permetteretur, si communio prodesse non posset aliis, quàm communicanti.

Art. 1. Respondetur. Ista quæstio nullius est in se difficultatis, sed contentio paucos ante annos nata, aut renouata inter aliquos Theologos, circa communionem pro mortuis, reddidit illam aliquantulum apud ipsos implicatam, variato, aut non vniuniformiter retento statu controuersiarum, & nonnullis ad accessoria, ac extranea diuertentibus; ac si ea essent punctum principale, aut ad id ipsum directe pertinerent, uti frequenter vsuuenit in contentionibus partium studio feruentibus. D. Thomas quæst. illa 79. art. 7. rem istam totam absoluit, atque comprehendit adæquatè duobus verbis; nempe hoc sacramentum non solum esse sacramentum, sed etiam sacrificium; atque quatenus est sacrificium prodesse aliis à sacrificante, tam viuus, quam defunctis, pro quibus offertur: at quatenus est sacramentum, soli prodesse communicanti, à quo sumitur. Quæ assertio communiter recipitur à Theologis eodem in loco, ut æquè indubitata quoad vtramque partem, & quoad vtramque dicitur à Valentia Doctrina Orthodoxa; atque ipsi D. Th. prior potius pars de sacrificio, quam posterior de sacramento visa est indiga probationis. Ratio vtriusque est, quia ut sacramentum applicatur sumptione, quæ non potest esse communis summenti cum non sumentibus; at ut sacrificium applicatur oblatione, quæ potest respicere alios ab offerente.

Art. 2. Et quidem pro vniuersalitate sacrificij, sunt alia præterea quàm plura, de quibus in loco. Pro restrictione autem sacramenti ad sumentem, illud imprimis efficaciter pugnat, quod fructus eius soli promittitur summenti, ut liquet ex testimonij Evangelicis sæpius ponderatis, præsertim quæstione proximè præcedenti. Illud deinde parum non iuuat, quod ex Concil. Tridentino, & aliis dictum est supra in communi quæst. 19. & alibi, nempe sacramenta conferre gratiâ non quibuscumque promiscuè, sed tantum dignè suscipientibus. Idem denique ex eo suadet quod nulli

nulli Sacramento, sed minime omnium Sacramento Eucharistiæ vlla inest significatio fructus ex inde ad alios, quam suscipientes deriuandi. Nec enim cibus, & potus naturales, qui sunt symbolum profectus spiritalis Eucharistici, profunt aliis, quam manducanti, & bibenti. Ergo quod datur per modum eibi, & potus, cum nulla vtiq; datur significatione, & symbolica proportionem fructus inde deriuandi in alios, præter fumentem. Dictum autem est sæpè Sacramenta non causare, nisi quatenus significant; idque est indubitatum apud omnes Theologos. Certissimum ergo est Sacramentum Eucharistiæ quatenus Sacramentum præcisè est, soli fumentem prodesse ex opere operato.

Artic. 3. Per hoc tamen non tollitur quin, tam istud; quam alia Sacramenta prodesse possint alijs præter suscipientem ex opere operantis. Quia Sacramentorum frequentatio excitat animum ad exercitium plurium actuum placentium Deo, ac præsertim charitatis, & dilectionis erga ipsum Deum, vsque adeo beneficium per Sacramenta. Certum porro est istos actus prodesse posse alijs, tam viujs, quam defunctis, si applicentur illis ab eliciente. Verum in hoc genere præmisset longo excessu Sacramentum Eucharistiæ. Quia propter realem in ipso præsentiam Christi Domini, mouet multo fortius ad actus charitatis, & consequenter ad actus omnium aliarum virtutum; atque iidem isti actus euadunt maioris valoris, & efficaciam ex maiori dignificatione per maius augmentum gratiæ, quod confert hoc Sacramentum vt dictum est supra. Quia propter actus elicti occasione communionis, siue antecederet, siue comitanter, sed maxime consequenter, si applicentur alijs à communicante, siue viujs, siue defunctis; non dubium est quin possint esse magnæ utilitatis respectu eorum. In hoc itaque genere possunt Sacramenta plurimum prodesse alijs à suscipiente, maxime verò Sacramentum Eucharistiæ. Atque per hæc sufficienter exposita, & rectè determinata videtur tota præsentis controuersiæ materia, quod ad rem ipsam attinet.

Artic. 4. Iam quoad modum loquendi, qui in materia Sacramentorum debet esse valde cautus præsertim apud vulgus; quatenus est materia imprimis supernaturalis, simulque est vsui ac proinde, & notitiæ, ac colloctioni vulgari familiariter exposita, atque ob istam mutuan, horum duorum extremorum coniunctionem potest facile serpere error circa rem, ex errore seu improprietate in modo loquendi. Quo ad modum inquam loquendi oportet, ea de causa, obseruare diligenter, ne tribuatur Sacramento, & sic insinuetur haberi ex opere operato, quod reipsa habetur occasione Sacramenti tantum ex opere operantis: Nempè, dum dicitur Sacramentum operari aliquid, prodesse alicui, dirigi in aliquem finem; accipitur de operatione, utilitate, & conducentia in finem ex opere operato; si nihil superaddatur aliud, per quod modificetur locutio, & ad legitimum sensum determinetur. Is namque est modus peculiaris & proprius cuiusvis Sacramenti in operando, proficiendo, & conferendo in finem; atque quod dicitur de re aliqua absolute, & sine addito modicante, accipitur secundum conditionem eius propriam, & peculiarem. Dicendum itaque est absolute cum D. Thoma loco citato, cumque alijs Theologis communiter, tam istud Sacramentum, quam reliqua Sacramenta prodesse soli suscipienti; alijs verò non nisi cum hoc addito; occasionaliter, mediâtè seu indirectè; materialiter seu tanquam materiam actus meritorij, aut satisfactorij, vel alio modo æquivalenti.

Ad 1. Animaduersum iam est semel, atque iterum in quæstione præcedenti, & alibi, nullius esse roboris

paritates eiusmodi pro causis operantibus instrumentaliter, cum dependentia à voluntate instituentis specialiter libera. Deinde Sacramentum applicari sumptione, & sacrificium oblatione, est discrimen reale fundamentale deductum ex ipsa natura rei, vt obseruatum est art. 1. cum D. Thom.

Ad 2. Conceditur communicationem indirectè, & mediâtè prodesse alijs à communicante per superadditum opus operantis; sed negatur id sufficere, vt dicatur absolute communionem prodesse alijs; aut vt re ipsa prosit alijs ex opere operato. Quia si communicet, & nullum præterea actum meritorium, aut satisfactoriam superaddat, quantumcunque offerat communionem pro alijs, nullus propterea fructus in illos exinde redundabit, vt liquet ex dictis.

Artic. 1. Ad 3. D. Thomas, lect. 6. in cap. 6. Ioann. dicit, & quidem dicit optimè, communionem laici pro mortuis fieri per errorem. Quia iuxta veram sanamque doctrinam laicus, & clericus non sacrificans, non possunt prodesse mortuis communionem secundum se, sed per scotos actus communioni superadditos. Communio autem non supponit pro his actibus, nec eos complectitur, dum absolute dicitur ipsam fieri pro mortuis. Qua de causa, cum dicitur vnumquemque communicare pro animæ suæ bono; sensus nequaquam est, occasione communionis elici à communicante actus, quibus prosit animæ suæ, vt liquet ex ratione nuper ponderata art. 4. ad quæst. 1.

Artic. 2. Quod attinet ad viros Doctos approbantes, ac suadentes communionem laicorum pro mortuis; non est credibile viros vllos doctos, aut Doctrinæ, vtcumque studiosos loqui ad populum hac de re potuisse absque cautione necessaria in modo loquendi iuxta notissimam D. Thom. sententiam, & locutionem, sicut supra significatum est. Certè id fieri minime debuisset satis patet ex dictis. Argumenta porro nonnulla alia, quæ hinc inde leuiter, ac distortè corrasa sunt occasione huius contentions, non videntur talia quibus singillatim explicandis oporteat, aut deceat immorari. Constat enim, ex data generaliter distinctione, quid ad singula facile, ac sufficienter dici possit, & quomodo sit moderanda locutio, de qua potissimum habenda est ratio in hac materia. Nam de re ipsa conuenit iam apud omnes, quidquid initio controuersiæ peccatum fortè sit alterutra ex parte.

QVÆSTIO LXXI.

Vtrum sumptio constituat intrinsecè hoc Sacramentum?

Videtur constituere. 1. Quia in reliquis Sacramentis pertinent ad intrinsecam constitutionem eorum, actiones quibus materia, & forma applicantur, aut diriguntur ad eum qui suscipit Sacramentum. In hoc item Sacramento correspondet eiusmodi actioni applicatiuæ, seu directiuæ sumptio specierum simul cum corpore, & sanguine Christi. Eodem igitur modo, eademque ratione pertinet sumptio ad constitutionem intrinsecam huius Sacramenti.

2. Id omne pertinet ad constitutionem intrinsecam cuiusque Sacramenti quod pertinet ad constitutionem intrinsecam significationis gratiæ, quatenus conferendæ per idem Sacramentum, seu ratione cuius partialiter, aut totaliter redditur perceptibilis mediante sensu collatio gratiæ, inducendæ per Sacramentum. Sumptio autem corporis, & sanguinis Christi sub speciebus est pars intrinsecè constituens eam gratiæ significationem. Quia non percepta per sensum ea sumptione nullatenus, vel etiam probabiliter,

N n 4 cognosci